

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
НОВОТРОИЦК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2019 елның 29 ноябрәндәге

Новотроицк авыл

№ 42/1

**Новотроицк авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм
бюджет процессы турында**

Бюджет процессын жайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Тукай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Новотроицк авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Новотроицк авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://prav.tatarstan.ru>), шулай ук Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм 2020 елга һәм 2021, 2022 еллар планы чорына Новотроицк авыл жирлеге бюджетын төзегәндә һәм үтәгәндә кулланылырга тиеш.

4. Әлеге карар үтәлешен тикшереп торуну бюджет, салымнар, финанслар һәм икътисад буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Новотроицк авыл жирлеге Башлыгы

Р. Р. Волкова

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ НОВОТРОИЦК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге нигезләмә белән жайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

Тукай муниципаль районы Новотроицк авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге нигезләмә (алга таба – нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Новотроицк авыл жирлегендә» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Новотроицк авыл жирлегендә (алга таба – авыл жирлегендә) бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм үтәлешен контрольдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурыч белән идарә итү процессында бюджет мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында барлыкка килгән бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2 статья. Авыл жирлегендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукый нигезләре

Авыл жирлегендә бюджетны Тукай муниципаль районы Новотроицк авыл жирлегендә Советы карары белән эшләнә һәм раслана.

3 статья. Әлеге нигезләмәдә кулланылучы төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге нигезләмәдә Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән төшенчәләр һәм терминнар кулланыла.

II. Авыл жирлегендә бюджет вәкаләтләре

4 статья. Авыл жирлегендә бюджет процессының төп этаплары

Авыл жирлегендә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- бюджет турында карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- бюджет үтәлеше турында хисапны раслау;

- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Авыл жирлегендә бюджет процессында катнашучылар:

- Совет;
- Башкарма комитет;
- бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары) ;
- эчке муниципаль финанс контроле органы;
- контроль-хисап палатасы;
- Тукай муниципаль районының финанс-бюджет палатасы (алга таба – район ФБП).

6 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын, аның үтәлеше турында хисапны карый һәм раслый, авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралдәгә 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, авыл жирлеге уставы, әлеге нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен, авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына раслауга кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, авыл жирлеге бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, авыл жирлеге Советы раславына авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Район ФБП ывыл жирлеге бюджеты проектын төзи, авыл жирлеге бюджеты үтөлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район ФБП ай саен Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтөлеше турында хисап төзи һәм тапшыра.

ФБП Авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килешү нигезендә гамәлгә ашыра:

- жирлек бюджетының үтөлешен тикшереп тору;
- жирлек бюджеты турындагы карарлар проектларына экспертиза ясау;
- жирлек бюджетының үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;
- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәләлеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәләлеккә аудит үткәрә;

- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтөлешен тикшереп тору;

- эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра;

- Новотроицк авыл жирлегендә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- «Россия Федерациясе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге N 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Бюджет керемнәре Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турында законнар, башка мәжбүри түләү турында законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган һәм түләүсез керемнәр керә.

Бюджетның салым керемнәренә салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе субъекты законы, авыл жирлегенә норматив хокукый актлары белән каралган федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнар, шулай ук алар буенча пеня һәм штрафлар керә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

8 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә

органнары вәкаләтләрен бүләшүгә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия Федерациясе законнары һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында авыл җирлеге бюджеты хисабына булырга тиеш.

9 статья. Муниципаль бурыч алулар

Авыл җирлегенең муниципаль бурычы структурасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркеменнән гыйбарәт.

2. Тукай районы Новотроицк авыл җирлегенең озак сроклы йөкләмәләре түбәндәгеләр буенча булырга мөмкин:

- Тукай районы Новотроицк авыл җирлегенең гарантиясе (муниципаль гарантияләр);

- Тукай районының Новотроицк авыл җирлеге тарафыннан кредит оешмаларыннан алынган кредитларга;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан җирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитларына;

- Тукай районы Новотроицк авыл җирлегенең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә).

Тукай районы Новотроицк авыл җирлегенең бурыч йөкләмәләре, әлеге пунктта каралганнан тыш, башка төрләрдә яши алмый.

3. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

- Тукай районы Новотроицк авыл җирлеге алган кредитлар буенча төп бурыч күләме;

- җирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

- муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

- Тукай районы Новотроицк авыл җирлегенең юкка чыгарылмаган бурыч йөкләмәләре күләме (күрсәтелгән) күләменнән тыш.

4. Тукай муниципаль районының Новотроицк авыл җирлегенең озак сроклы (кимендә бер ел), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) йөкләмәләре кыска сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе тулысынча туктатылган (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмәләр һәм муниципаль хокукый актлар белән башкарылмаган) очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган чорны юкка чыгару датасыннан соң өч ел эчендә муниципаль гарантия срогы тәмамланган һәм Бюджет кодексында каралган башка очракларда күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл җирлеге Советы карары белән башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән сроклар тәмамлангач, авыл җирлеге башлыгы авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенең Россия

Федерациясе валютасында күрсәтелгән авыл жирлегенең муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында карар чыгара.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнә.

7. Муниципаль гарантия түбәндәгеләрне тәмин итәргә мөмкин:

- принципалның бенефициар алдындагы бурычын (төп йөкләмәне) тиешенчә үтәве;

- коммерциясез характердагы гарантияле очрак килеп туганда барлыкка килгән зыянны каплау.

Муниципаль гарантия бирү шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнә.

Муниципаль гарантияләр Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге исеменнән Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында Карарында күрсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы нигезендә һәм чикләрендә Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

Муниципаль гарантия бирү һәм үтәү муниципаль бурыч китабында чагылыш табарга тиеш.

Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе Тукай районының Новотроицк авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

8. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 92.1 статьясы 3 пункттында, 107 статьясы 3, 6 пунктларында һәм 111 статьясында билгеләнгән чикләүләрне үтәү зарурлыгыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгы һәм чираттагы финанс елына муниципаль бурычның чикле күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Советы карары белән чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар белән билгеләнә.

Хисап финанс елына жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап буенча Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында карары белән расланган Чираттагы финанс елында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнарының, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, иң чик күләме жирле бюджет чыгымнарының 15 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру (муниципаль бурычны реструктуризацияләү һәм түләү максатларында бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш), муниципаль гарантияләрне бирү жирле бюджет үтәлеше барышында күрсәтелгән чикләүләрне бозган очракта башкарыла алмый.

Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Советы чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар кабул итү, жирлек бюджеты проекты тәү этаптында һәм жирлек бюджетын үтәү барышында, шулай ук Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрне

үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

9. Тукай районы финанс-бюджет палатасы Новотроицк авыл жирлегенен муниципаль бурыч кенәгәсен алып бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шулай ук Тукай районы Новотроицк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган Новотроицк авыл жирлегенен муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару тәртибе нигезендә мәгълүматлар кертелә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:

- муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
- Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очрақларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;
- башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренен бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирүнең максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән Новотроицк авыл жирлеге һәм район арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

11 статья. Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр

Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Әлеге маддәнен 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр авыл жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

12 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан авыл жирлекләре бюджетларына субсидияләр

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителгән авыл жирлеге карарларында каралган очрақларда һәм тәртиптә, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатында, башка муниципаль берәмлекләр

бюджетларына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары авыл жирлеге һәм район Башкарма комитетлары карарлары белән билгеләнгән тәртиптә төзелгән авыл жирлекләре башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

13 статья. Район бюджетына авыл жирлекләре бюджетларыннан башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган Новотроицк авыл жирлеге карарларында каралган очракта һәм тәртиптә Тукай районы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

III. Бюджет проектын төзү

14 статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатында социаль-иқтисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән әлеге нигезләмә нигезендә билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты, бюджет проекты авыл жирлегенең муниципаль хокукый актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм планнар чорына) төзелә һәм раслана, әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы законнан тыш) муниципаль авыл жирлекләренең бюджет проектлары төзелә һәм раслана торган срок билгеләнмәгән булса.

Бюджет проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасы;
- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең социаль-иқтисадый үсеш фаразы;
- муниципаль программалар.

15 статья. Социаль-иқтисадый үсеш фаразы

Авыл жирлегенең социаль-иқтисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өч елдан да ким булмаган вакытка эшләнә.

Авыл жирлеге социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге бюджеты проектын авыл жирлеге Советына чыгару турында карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Чираттагы финанс елына һәм планнар чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы планнар чорының параметрларын төгәлләштерү һәм планнар чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Бюджет проектын төзү яки карау барышында авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсеш фаразы үзгәрү бюджет проектының төп характеристикалары үзгәрүгә китерә.

16 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә, авыл жирлеге бюджеты турында карар проектын авыл жирлеге Советына кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенә салымнар һәм жыемнар турында законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлеге Советы карарлары нигезендә фаразлана.

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карар проектын авыл жирлеге Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында карарларга үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерүче авыл жирлеге Советы карарларында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 январеннан (иртәрәк түгел) үз көченә керү турында нигезләмәләр булырга тиеш.

17 статья. Муниципаль программалар

Авыл жирлегенә муниципаль программалары авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенә муниципаль программаларын тормышка ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенә муниципаль программаларын эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларын тормышка ашыруны финанс белән тәэмин итү өчен бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлеге бюджеты турында карар нигезендә һәр программага туры килгән бюджет чыгымнарының максатчан статьясы буенча программаны раслаган Башкарма комитет муниципаль хокукый акты нигезендә раслана.

18 статья. Бюджет турында карар проектын карау һәм раслау

Авыл жирлеге бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

Бюджет турында карар белән раслана:

- бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлегә;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторлары исемлегә;

- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яисә бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программасыз юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына һәм (яки) план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм планнар чорында башка бюджетлардан алына һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы;

- чираттагы финанс елыннан һәм планнар чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январе торышына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;

- авыл жирлегә бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Авыл жирлегә бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чоры икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Шартлы рәвештә расланган чыгымнар дигәндә план чорында бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

19 статья. Авыл жирлеге бюджетты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Киләсе финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджетты турында карар проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорына авыл жирлеге социаль-иқътисадый үсешенә яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елына авыл жирлеге социаль-иқътисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;
- авыл жирлегенә социаль-иқътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенә берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның, бюджет дефициты (профициты) гомуми күләме) фаразы;
- бюджет проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методика проектлары) һәм хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январенә муниципаль эчкә бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;
- жирле бюджет керемнәре чыганақлары реестры;
- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карар белән муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү расланган очракта, бюджет турында карар проектына муниципаль программалар паспортлары тапшырыла (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары).

Авыл жирлеге Башкарма комитеты киләсе финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджетты турында карар проектына Совет каравына агымдагы елның 15 ноябрәнән дә соңга калмыйча кертә.

Авыл жирлеге бюджетты турында карар проекты, әгәр ул авыл жирлеге Советына агымдагы елның 15 ноябрәндә 24.00 сәгатькә кадәр кертелгән булса, вакытында кертелгән дип санала.

20 статья. Бюджет турында карар проекты кертү

Авыл жирлеге Советына чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджетты турында карар проекты кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә авыл жирлеге Башлығы аны район контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә. Бюджет проекты шулай ук стендларда, район сайтында рәсми бастырылырга һәм халык тыңлауларына чыгарылырга тиеш.

Район контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр бюджет турында карар проекты хакында, әлегә проектның ачыклаган очракта житешсезлекләрен күрсәтеп, бәяләмә әзерли.

Район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе авыл җирлеге Советы депутатлары тарафыннан авыл җирлеге бюджеты турында карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл җирлеге бюджеты турында кертелгән карар проекты, район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиясгә, шулай ук авыл җирлеге Советы депутатларына карауга җибәрелә.

Авыл җирлеге бюджеты турында карар проекты буенча килешмәгән сораулар барлыкка килгән очракта, авыл җирлеге Башлыгы карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа тигез санда авыл җирлеге Башкарма комитеты һәм Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе авыл җирлеге башлыгы тарафыннан расланган регламент нигезендә авыл җирлеге бюджеты турында карар проекты буенча бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Авыл җирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында карар тәүлек дәвамында имзалау һәм халыкка җиткерү өчен авыл җирлеге Башлыгына җибәрелә.

21 статья. Бюджет турында карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектының вакытында кабул итмәү нәтижәләре

Авыл җирлеге бюджеты турындагы карар авыл җирлеге Советы тарафыннан расланган, авыл җирлеге Башлыгы тарафыннан имзаланган һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка игълан ителгән булырга тиеш.

Авыл җирлегенә җирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка җиткерүне тәмин итү буенча бөтен мөмкин булган чараларны күрергә тиеш.

Әгәр чираттагы финанс елына бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

22 статья. Агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында карарга үзгәрешләр кертү

Авыл җирлеге Башкарма комитеты карарның хокукый жайга салу предметы булып торган барлык мәсьәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджетка үзгәрешләр кертү турында проект эшли һәм авыл җирлеге Советына тапшыра.

Авыл җирлеге башлыгы авыл җирлеге Советына аңлатма язуы һәм тәкъдим ителә торган үзгәрешләрне нигезләү белән җирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектының кертә. Күрсәтелгән проектны караганда авыл җирлеге Советы сессиясендә авыл җирлеге башлыгы яки ул вәкаләт биргән затның кертелә торган үзгәрешләр турындагы доклады тыңлана.

IV. Авыл жирлеге бюджеты үтөлеше

23 статья. Бюджет үтөлеше нигезләре

Авыл жирлеге бюджетының үтөлеше авыл жирлеге Башкарма комитет тарафыннан тээмин ителә.

Бюджет үтөлешен оештыру район финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

24 статья. Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтөлеше

Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтөлеше түбәндәгеләрне күздә тотат:

- Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетына салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне авыл жирлеге бюджетының бердәм счётына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

- артык түләнгән яисә артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

- авыл жирлеге бюджеты администраторы тарафыннан авыл жирлеге бюджетына түләүләрне төгәлләштерү;

- артык түләнгән яки артык алынган салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, средстволарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процент суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетының бердәм счётынан күчерү.

25 статья. Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтөлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтөлеше, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә таләпләрен үтәп, район ФБП тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтөлеше түбәндәгеләрне күздә тотат:

- бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;

- акча йөкләмәләрен раслау;

- акчалата йөкләмәләрне түләүгә санкция бирү;

- акчалата йөкләмәләрнең үтөлешен раслау.

26 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча авыл жирлеге бюджеты үтөлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтөлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасына таянып, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезлэмәләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

27 статья. Авыл жирлеге бюджетын үтэгәндә авыл жирлеге бюджеты турында расланган карардан артык фактта алынган керемнәрне куллану

Бюджет үтэгәндә авыл жирлеге бюджеты турында карарда расланган керемнәрнең гомуми күләменнән фактта артык алынган керемнәр район ФБП тарафыннан, агымдагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 маддәсе 3 пункттында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, авыл жирлегенең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнеше булган түләүсез керемнәр, шул исәптән элек нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә бюджетка күчүче, бюджет үтэгәндә авыл жирлеге бюджеты турында карарда расланган керемнәрнең гомуми күләменнән фактта артык алынган керемнәр максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү максатларына туры китереп, агымдагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, авыл жирлеге бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

28 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

Авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 маддәсе 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләргә төгәлләү, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм элек маддә таләпләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалта.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган авыл жирлеге бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар формасында алынган бюджетара трансфертлар Тукай муниципаль районы бюджеты керемнәгә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгелэнеше булган, субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар формасында алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы район бюджеты кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә район бюджеты кеременә кайтарылырга тиеш.

V. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

29 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет исәбе финанс һәм финанс булмаган активларның торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылдырылган мәгълүматны жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнең тәртипкә салынган системасыннан тора.

Бюджет исәбе Россия Федерациясе бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенәң бюджет хисаплылыгын үз эченә ала:

- бюджет үтәлеше турында хисап;
- бюджет үтәлеше балансы;
- эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- акча средсволары хәрәкәте турында хисап;
- аңлатма язуы.

Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет үтәлеше турында белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбе счетлары планы счетлары буенча авыл жирлегенәң финанс булмаган һәм финанс активлары турында мәгълүматлар тупланган.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында белешмәләр туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча бюджет средсволары белән операцияләрне чагылдыра.

Аңлатма язуында Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирелгән бюджет үтәлеше хакында мәгълүматны тулыландыручы мәгълүматны үз эченә ала.

30 статья. Бюджет хисаплылыгын төзү

Авыл жирлегенен бюджет хисаплылыгы авыл жирлеге бюджетты акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә район ФБП тарафыннан төзелә.

Бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора. Бюджетты үтәлеше турында хисап квартал саен ясала.

Агымдагы финанс елының беренче кварталына, яртыеллыгына һәм тугыз аена авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм авыл жирлеге Советына, район контроль-хисап палатасына жибәрелә.

31 статья. Авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында еллык хисап

Жирлек бюджеттының үтәлеше турында еллык отчет авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм авыл жирлеге башлыгына тапшырыла а, аннан соң ул авыл жирлеге Советына һәм районның контроль-хисап палатасына юлланачак.

Авыл жирлеге бюджеттының үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советының норматив хокукый акты проекты рәвешендә эшләнә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, авыл жирлеге Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул авыл жирлеге бюджетты акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

Еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты районның контроль-хисап палатасына, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә эзерләү өчен, авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бергә авыл жирлеге Советына тапшырылырга тиешле карар проекты һәм башка документлар тапшырыла. Авыл жирлеге үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советы контроль-хисап палатасы тарафыннан авыл жирлеге Советына, шул үк вакытта авыл жирлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

Авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советының бюджет үтәлеше турында карары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтижәләре буенча авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетты үтәлеше турында карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтөлөшө турунда карарны кире каккан очракта, ул дөрөс булмаган яки тулы чагылдырылмаган белешмэлэрне бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

Бюджет үтөлөшө турунда авыл жирлеге Советы карары белән хисап финансына бюджет керемнәре, чыгымнары һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләме күрсәтелгән авыл жирлеге бюджеты үтөлөшө турунда хисап раслана. Авыл жирлеге бюджеты үтөлөшө турунда карарга аерым кушымталар белән түбәндәгә күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- керем төрләре кодлары, керемнәрнең ярдәмче төрләре, дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары.

VI. Муниципаль финансы контроле

32 статья. Муниципаль финансы контролен гамәлгә ашыручы органнар

Муниципаль финансы контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукый актларны үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финансы контроле тышкы, эчке, башлангыч, соңгыга бүленә.

Тышкы муниципаль финансы контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

Эчке муниципаль финансы контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә авыл жирлеге Башкарма комитетының контроль эшчәнлегә булып тора.

Башлангыч контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү барышында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

Соңгы контроль аларны үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөрөсләгән билгеләү максатларында Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финансы контроле рәвешләре һәм тәртибе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары, шулай ук авыл жирлеге башкарма комитетының хокукый актлары белән билгеләнә.

Муниципаль финансы контролен тормышка ашыру ысуллары булып тикшерү, ревизия, тикшереп чыгу тора.

33 статья. Муниципаль финансы контроле объектлары

Муниципаль финансы контроле объектлары (алга таба - контроль объектлары) булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет акчаларын баш бүлүчөлөр (бүлүчөлөр, алучылар), бюджет керемнэренен баш администраторлары (администраторлары), бюджет кытлыгын финанслау чыганакларынын баш администраторлары (администраторлары);

- муниципаль унитар предприятиелер;

- юридик затлар (муниципаль учреждениелерден, муниципаль унитар предприятиелерден тыш), индивидуаль эшкуарлар, физик затлар жирле бюджеттан акчалар бирү турында шартнамаларнең (килешүлөрнең) шартларын, дүүлөт яисэ муниципаль гарантиялар бирү турында шартнамаларнең (килешүлөрнең) шартларын үтөү өлешендө.

Муниципаль финанс контроле органнары Россия Федерациясе бюджет системасынын тиешле бюджетлары акчаларыннан, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасынын башка бюджеттына бирелген бюджетара трансфертлардан һәм бюджет кредитларыннан файдалануны тикшереп тора. Мондый контроль шулай ук бюджетара трансфертлар бирелген төп бүлүчөлөргө (бүлүчөлөргө) һәм бюджет чараларын алучыларга карата да гамәлгө ашырыла.

Контроль объектлары мөнәсәбәтендә (бюджет процессында катнашучылар, бюджет һәм автоном учреждениелер, дүүлөт (муниципаль) унитар предприятиелер, дүүлөт корпорацияларе һәм дүүлөт компаниялареннән, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукый берәмлекләр катнашында хужалык жәмгыятләрнен һәм ширкәтләрнен, шулай ук устав (жыелма) капиталларында мондый ширкәтләр һәм жәмгыятләрнең өлеше (өлеше) булган коммерция оешмаларыннан тыш) муниципаль финанс контроле бюджет акчаларын баш бүлүчөлөрне (бүлүчөлөрне) тикшерү барышында бюджеттан акча бирү шартларын үтөү өлешендө генә тормышка ашырыла.

Контроль объектларынын муниципаль финанс контроле органнарына аларнын муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтларен гамәлгө ашыру өчен кирәкле мәгълүматны, документларны һәм материалларны тапшырмавы яисэ үз вакытында тапшырмавы, шулай ук аларны тулы күләмдә тапшырмау яисэ дөрөс булмаган мәгълүмат, документлар һәм материаллар тапшыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка китерә.